Beleidsnota sport 2020-2024

IJsselstein in beweging

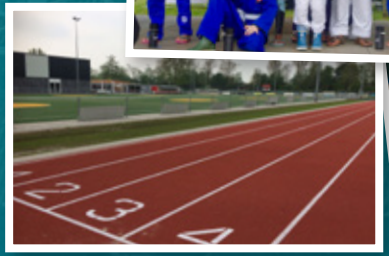

Gemeente IJsselstein

Voorwoord

Voor u ligt de beleidsnota sport "IJsselstein in beweging". Een nota waar ik trots op ben, omdat er een mooi participatietraject aan ten grondslag ligt. Sport en bewegen vormen voor veel mensen een fijne afwisseling op het normale leven en leveren een positieve bijdrage aan gezondheid en welzijn. Daar dragen wij graag aan bij.

In de afgelopen jaren zijn er veel ontwikkelingen geweest in de sport. De kracht en de potentie van sport en bewegen wordt ook op steeds meer vakgebieden duidelijk, maar ontwikkelingen zoals digitalisering, flexibilisering en vergrijzing zorgen ook voor risico's in het traditionele sportlandschap. Om een beleidsnota op te stellen die op een adequate manier inspeelt op deze veranderingen, zijn we begin juni 2019 het gesprek aangegaan met sportaanbieders, zorginstellingen, de welzijnsorganisatie en sportliefhebbers.

Tijdens deze bijeenkomsten is er aan de hand van vier thema's gesproken over hoe sport en bewegen er op dit moment voorstaan in IJsselstein en waar kansen voor verbetering liggen. Deze informatie heeft richting gegeven aan de toekomst van het IJsselsteinse sportlandschap en geresulteerd in deze Beleidsnota Sport.

De komende jaren zullen we samen met sportorganisaties uitvoering geven aan deze beleidsnota om de ambities en doelstellingen te behalen. Op die manier kunnen alle IJsselsteiners naar hartenlust sporten en bewegen en genieten van een gezonde leefstijl.

Met sportieve groet,

Wethouder Kees Geldof

"Sporten en bewegen worden ook steeds vaker door andere vakgebieden ingezet als middel."

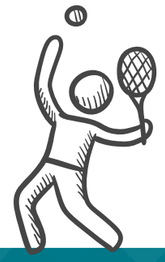

Inhoud

1.	**Waarom deze nieuwe sportnota?**		4
2.	**Landelijk sportbeleid**		5
3.	**Huidig sportlandschap in IJsselstein**		6
	3.1	Binnensportaccommodaties	6
	3.2	Buitensportaccommodaties	8
	3.3	Zwembad	10
	3.4	Sportverenigingen	11
	3.5	Project Combinatiefuncties	12
	3.6	Sportend IJsselstein in cijfers	13
4.	**Financiële consequenties van het huidige sportlandschap in IJsselstein**		14
5.	**Trends en ontwikkelingen op sportgebied**		16
6.	**IJsselstein in beweging**		18
	6.1	Inclusief sporten en bewegen	19
	6.2	Duurzame sportinfrastructuur	20
	6.3	Vitale sportaanbieders & positieve sportcultuur	23
	6.4	Van jongs af aan vaardig bewegen	24

1. Waarom deze nieuwe sportnota?

De afgelopen jaren zijn er veel ontwikkelingen geweest in de sport. Sporten en bewegen leveren een positieve bijdrage aan een vitale en gezonde maatschappij. Deze kracht van sport wordt in het sociaal domein, de gezondheidszorg en het onderwijs al gebruikt als middel om verschillende doelstellingen te behalen. Daarnaast heeft het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) in 2017 de Sport Toekomst-verkenning uitgebracht, waarin de kansen en bedreigingen voor het Nederlandse sportlandschap staan beschreven. Hoewel (de rol van) sport & bewegen een steeds prominentere plek inneemt op de agenda van overheidsinstellingen en onderzoeksinstanties, zien we tegelijkertijd dat de motorische vaardigheden van Nederlandse kinderen is afgenomen (Peil.Bewegingsonderwijs, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) en dat steeds meer mensen obesitas hebben (Leefstijlmonitor, CBS).

Bovenstaande trends, risico's en ontwikkelingen in het Nederlands sportlandschap hebben het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) doen besluiten om een Nationaal Sportakkoord te ondertekenen. Hierin worden samen met belanghebbende organisaties en instanties praktische doelstellingen en ambities beschreven om de kracht van sport te waarborgen. De beleidsnota sport uit IJsselstein stamt uit juli 2008 en de Raad heeft in 2010 een Position Paper Sport besproken. Gelet op de bovenstaande ontwikkelingen is het van belang om de visie op sport te vernieuwen. Middels deze vernieuwde sportnota kan de gemeente inspelen op lokale vragen, kansen, problemen en uitdagingen in het IJsselsteinse sportlandschap.

Op basis van de deelthema's uit het Nationale Sportakkoord is de gemeente in gesprek gegaan met sportverenigingen, de welzijnsorganisatie, commerciële sportaanbieders, bedrijven en inwoners uit IJsselstein om richting te geven aan het nieuwe sportlandschap. Deze bijeenkomsten hebben informatie opgeleverd over wat er reeds goed gaat op sportgebied in IJsselstein en waar nog ruimte voor verbetering zit. In samenwerking met een sportformateur is er vervolgens een praktische invulling gegeven aan de ambities en doelstellingen voor het IJsselsteinse sportlandschap. De hieruit voortvloeiende beleidsnota sport geeft in hoofdlijnen weer welke richting IJsselstein op wil met sport.

Leeswijzer

In deze beleidsnota wordt beschreven hoe de gemeente IJsselstein samen met sportverenigingen, zorginstellingen, de welzijnsorganisatie en sportaanbieders vorm wil geven aan het IJsselsteinse sportlandschap. Eerst zal er kort worden stilgestaan bij het landelijke sportbeleid en de relatie tussen het landelijke sportbeleid en deze beleidsnota. Vervolgens wordt er een beschrijving gegeven van het huidige sportlandschap op basis van verschillende kernindicatoren en de daarbij horende financiële consequenties. Aan de hand van vier thema's worden de doelstellingen en ambities beschreven die richting zullen gaan geven aan het toekomstige sportlandschap van IJsselstein.

2. Landelijk sportbeleid

Het Nederlandse sportlandschap is uniek in de wereld en van zeer hoge kwaliteit. Elke week sporten er ongeveer 9,4 miljoen Nederlanders bij 1 van de 26.000 sportverenigingen, 1 van de 6.000 commerciële sportaanbieders of op andere wijze in de openbare ruimte. Dit heeft ertoe geleid dat we in Nederland hoogstaande sportaccommodaties hebben en een levendige verenigingscultuur. Dit is dan ook de basis voor het Nederlandse sportlandschap. Echter, er zijn veel trends en ontwikkelingen die invloed hebben op dit sportlandschap. Om de kracht van sport te waarborgen heeft de minister van VWS het Nationale Sportakkoord ondertekend.

Verdeeld over zes deelthema's zijn de uitgangspunten, doelstellingen en ambities voor de komende jaren op sportgebied beschreven.

De komende jaren zal sportliefhebbend Nederland werken aan:

1. Wegnemen van belemmeringen om iedere Nederlander een leven lang plezier te laten beleven aan sporten en bewegen.
2. Samenwerken met exploiterende partijen om de sportinfrastructuur in Nederland multifunctioneler, beter en duurzamer te maken en de openbare ruimte efficiënter in te zetten voor sport en bewegen.
3. Toekomstbestendig maken van de sportaanbieders van Nederland zodat zij een passend aanbod kunnen bieden aan hun leden en klanten.
4. Zorgen dat wanneer de Nederlander sport, dit op een plezierige, veilige, eerlijke en zorgeloze manier kan.
5. Verbeteren van de beweegvaardigheid van kinderen.
6. Creëren van een optimaal topsport- en talentontwikkelingsklimaat en het organiseren van inspirerende (top)sportevenementen, die breed worden gedragen door de omgeving.

Alle doelstellingen en ambities zijn samen met de belanghebbende organisaties besproken en iedereen zal zijn steentje bijdragen. Het Rijk geeft in totaal € 410 miljoen uit, de gemeenten geven € 1,5 miljard uit en de sportbonden dragen rond de € 42,5 miljoen bij aan de sport in Nederland. Daarnaast zal samenwerking worden gezocht met organisaties binnen het sociaal domein, het onderwijs, de gezondheidszorg en het bedrijfsleven om een impuls te geven aan de uitvoering van het sportbeleid.

3. Huidig sportlandschap in IJsselstein

3.1 Binnensportaccommodaties

AANBOD

De gemeente IJsselstein is per 1 januari 2019 eigenaar van zes binnensportaccommodaties, te weten: drie sporthallen, twee sportzalen en een gymzaal. In tabel 3.1 zijn de karakteristieken van de verschillende binnensportaccommodaties beschreven en in figuur 3.1 zijn de locaties van de binnensportaccommodaties weergegeven. Hieruit kan worden geconcludeerd dat er met name sporthallen in het noordelijke gedeelte van IJsselstein zijn gelokaliseerd.

Accommodatie	Afmetingen (m)	Bouwjaar	Zaal-delen	Capaciteit tribune	Horeca	Basis/voortgezet onderwijs
Sporthal De Oever	26 x 44 x 7	2013	3	150 personen	-	Ja/Ja
Sporthal 't Heem	28 x 44 x 7	1990	2	250 personen	Ja (verpacht)	Ja/Nee
Sporthal IJsselhal	28 x 44 x 7	1972	2	450 personen	Ja (verpacht)	Ja/Nee
Sportzaal Zenderpark	22 x 28 x 7	1997	2	-	-	Ja/Nee
Sportzaal De Poortdijk	16 x 28 x 7	1971	1	100 personen	Ja (verpacht)	Ja/Nee
Gymzaal Het WOC	17 x 18 x 5	2001	1	-	-	Ja/Nee

Tabel 3.1 Overzicht van alle gemeentelijke binnensportaccommodaties per 01-01-2019.

BEZETTING

De gebruikers van de binnensportaccommodaties in IJsselstein zijn met name het onderwijs (basis- en voortgezet onderwijs) en de sportverenigingen. Daarnaast worden de zalen op incidentele basis gehuurd door verschillende sport- en beweegclubs. Voor sporthallen en -zalen wordt een bezetting van 2000 uur of meer als goed beschouwd en voor een gymzaal ligt deze norm op 1600 uur. In tabel 3.2 wordt de bezetting van de binnensportaccommodaties in IJsselstein beschreven.

Accommodatie	Onderwijs	Sport	Totaal	Conclusie
Sporthal De Oever	989	359	1348	Matige bezetting, met name weinig gebruik van sportclubs.
Sporthal Het Heem	1017	1478	2495	Goede bezetting.
Sporthal De IJsselhal	850	1477	2327	Goede bezetting.
Sportzaal Zenderpark	1233	667	1901	Matige bezetting, met name weinig gebruik van sportclubs.
Sportzaal Poortdijk	533	1383	1916	Matige bezetting, met name weinig gebruik van onderwijs.
Gymzaal WOC	933	758	1691	Goede bezetting.

Tabel 3.2 Bezetting van alle gemeentelijke binnensportaccommodaties in 2018.

Figuur 3.1 Overzichtskaart van alle sportaccommodaties in IJsselstein per 01-01-2019.

EXPLOITATIE

De exploitatie van de binnensportaccommodaties is in handen van de gemeente IJsselstein zelf. In 2018 is er door adviesbureau Drijver & Partners een onderzoek uitgevoerd naar de huidige exploitatie van de binnensportaccommodaties en is er een advies gegeven over de toekomst. Uit dit rapport blijkt dat de financiële dekkingsgraad (71%) van de binnensportaccommodaties op een goed niveau ligt en daarom is er geadviseerd om de exploitatie van de binnensportaccommodaties bij de gemeente te houden. Naar aanleiding van dit advies heeft de Raad op 13 december 2018 besloten om de komende jaren de binnensportaccommodaties in eigen beheer te blijven exploiteren.

3.2 Buitensportaccommodaties

AANBOD

In de gemeente IJsselstein zijn er 4 hockeyvelden, 4 korfbalvelden, 2 handbalvelden, 32 jeu-de-boulesbanen, 9,5 voetbalvelden en 8 tennisbanen. De eigenschappen en eigendomsverhoudingen van de verschillende buitensportaccommodaties zijn beschreven in tabel 3.3 en de locaties zijn gevisualiseerd in figuur 3.1.

BEZETTING

De gebruikers van de binnensportaccommodaties in IJsselstein zijn met name de sportverenigingen en het onderwijs (voortgezet onderwijs). Daarnaast worden de velden op incidentele basis gehuurd voor toernooien en sportkampen. Om een indicatie te krijgen van de bezetting van de sportvelden, hebben de sportbonden een rekentool ontworpen die middels verschillende indicatoren de behoeftebepaling weergeeft. Uit de behoeftebepaling van de sportbonden voor de verschillende verenigingen blijkt dat de gemeente over voldoende hockeyvelden, korfbalvelden, handbalvelden en voetbalvelden beschikt voor de wedstrijden. Eén van de overige indicatoren geeft aan dat het aantal beschikbare kunstgrasvelden voor voetbaltrainingen relatief beperkt is. Het omzetten van een grasveld naar een kunstgrasveld zou hier ruimte in kunnen scheppen.

EXPLOITATIE

De verantwoordelijkheid voor de exploitatie van de buitensportaccommodaties is verdeeld. In tabel 3.3 is weergegeven welke velden zijn geprivatiseerd middels een recht van opstal en welke velden worden geëxploiteerd door de gemeente zelf. Wanneer de verenigingen een veld huren van de gemeente doen zij dit voor een heel seizoen en hebben zij praktisch het alleenrecht op het desbetreffende veld.

In IJsselstein zijn
4 hockeyvelden,
4 korfbalvelden,
2 handbalvelden,
32 jeu de boules banen,
9,5 voetbalvelden
en 8 tennisbanen.

Park	Club	Veld	Typeveld	Jaar aanleg	Eigendom (Recht van opstal sinds)
Sportpark IJsseloever	HCIJ	1	Kunstgras / Waterveld	2018	HCIJ (2018)
	HCIJ	2	Kunstgras / Zand	2002	HCIJ (2018)
	HCIJ	3	Kunstgras / Zand	2006	HCIJ (2006)
	HCIJ	4	Kunstgras / Waterveld	2013	HCIJ/gemeente (2014)
	Fortissimo	4 velden	Kunstgras / Zand	2018	Gemeente
	SHOT	2 velden	Asfaltveld	2017	Gemeente
	Cercle de Petanque	32 banen			Cercle de Petanque
Sportpark Groenvliet	IJFC	1	Kunstgras / SBR-korrel	2013	Gemeente
	IJFC	2	Grasveld	2008	Gemeente
	IJFC	4	Kunstgras / SBR-korrel	2013	IJFC (2017)
	IJFC	5a/5b	Kunstgras / Kurkkorrel	2018	IJFC (2017)
	VVIJ	1	Kunstgras / SBR-korrel	2013	VVIJ (2013)
	VVIJ	2	Kunstgras / SBR-korrel	2016	Gemeente
	VVIJ	3	Grasveld	2018	Gemeente
	VVIJ	4	Kunstgras / SBR-korrel	2007	VVIJ (2007)
	VVIJ	5	Grasveld	2016	Gemeente
	VVIJ	Arena	Kunstgras / SBR-korrel	2007	VVIJ (2007)
	IJFC/VVIJ	3/6	Grasveld	2019	Gemeente
Tennispark Groenvliet	IJTC	8 banen	All-weather gravel	2013	IJTC

Tabel 3.3 Overzicht van alle buitensportaccommodaties per 01-01-2020.

3.3 Zwembad

AANBOD

Binnen de gemeente IJsselstein is er op dit moment één zwemgelegenheid: Zwembad De Hooghe Waerd. Het zwembad bestaat uit een wedstrijdbad van 375 m² met 6 banen, een recreatiebad van 225 m² met glijbaan en een horecagelegenheid.

BEZETTING

Het zwembad van IJsselstein wordt door twee sportverenigingen, schoolzwemmers, recreatieve zwemmers, senioren en maatschappelijke groepen gebruikt. De laatste jaren zijn er aanpassingen aan het zwembad gemaakt om het bad aantrekkelijker te maken voor senioren en de jongste jeugd. Dit heeft geleid tot een stijging in het bezoekersaantal van de senioren.

EXPLOITATIE

De verantwoordelijkheid voor de exploitatie van het zwembad ligt bij Sportfondsen IJsselstein. In 2017 is er een nieuwe exploitatieovereenkomst afgesloten met Sportfondsen IJsselstein voor een periode van 10 jaar. In deze overeenkomst is o.a. informatie opgenomen over het schoolzwemmen, diplomazwemmen, de financiële afspraken en de maatschappelijke doelstellingen van Sportfondsen. In het kader van de maatschappelijke doelstellingen organiseert Sportfondsen structureel een prikkelarme zwemactiviteit voor cliënten van Lister, zwemactiviteiten voor senioren en een zwemactiviteit waarbij ROC-studenten samen met senioren zwemmen. Tevens probeert Sportfondsen een gezond alternatief aan te bieden in de horecagelegenheid ter bevordering van een gezonde leefstijl.

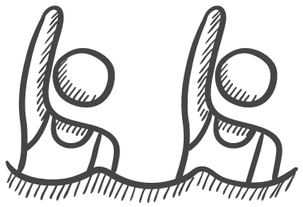

3.4 Sportverenigingen

IJsselstein heeft een rijk verenigingsleven. Binnen de gemeente zijn er 16 verenigingen waarmee de gemeente een subsidierelatie heeft en er zijn nog een aantal andere verenigingen. Sportverenigingen zijn het sportkapitaal in Nederland en ook zeer belangrijke partners om de doelstellingen van het gemeentelijke sportbeleid te behalen. Uit tabel 3.4 blijkt dat er de afgelopen jaren een kleine daling van circa 2% in het totale ledenaantal bij de sportverenigingen in IJsselstein is. Deze daling is gelijk aan de landelijke trend.

		Ledenaantal			
	Prognose 2017 (Sportbeleid 2008)	2015	2016	2017	2018
Badmintonvereniging Apollo		142	147	149	116
Basketbalvereniging JUMP	210	187	187	198	184
Cercle de Petanque		114	117	115	110
Gymnastiekvereniging Vogel	650	285	289	244	216
Handbalvereniging Shot '73	250	76	72	82	97
Hockeyclub IJsseloever	1200	1166	1106	1064	1011
IJsselsteinse Football Club	700	681	708	682	700
IJsselsteinse Zwem & Polo club		199	165	191	207
Judo Ryu Rijkse	154	85	85	84	84
Kanovereniging de IJsselstreek		77	78	76	81
Korfbalvereniging Fortissimo	500	410	414	393	380
Reddingsbrigade IJsselstein		195	202	188	191
Tafeltennisvereniging ONI	35	33	37	36	32
Tennisvereniging Groenvliet	1700	802	940	945	951
Voetbal Vereniging IJsselstein	1250	1865	1793	1812	1798
Volleybalvereniging Vives	609	416	411	418	424
Totaal aantal leden	**7258**	**6733**	**6751**	**6677**	**6582**

Tabel 3.4 Overzicht van de IJsselsteinse sportverenigingen en hun ledenaantal in 2015-2018.

3.5 Project Combinatiefuncties

Sinds 2010 geeft de gemeente IJsselstein uitvoering aan de landelijke regeling "Brede Impuls Combinatiefuncties". Deze regeling maakt het mogelijk om met een structurele Rijksbijdrage combinatiefunctionarissen in te zetten die meerdere maatschappelijke beleidsvelden bedienen, zoals onderwijs, gezondheid, sport en cultuur. De gemeente IJsselstein heeft uitvoeringsovereenkomsten met 11 verschillende partners, die ieder focussen op 1 of meer doelstellingen.

De combinatiefuncties worden ingezet op meerdere maatschappelijke velden, zoals onderwijs, gezondheid, sport en cultuur.

De doelstellingen van het project zijn in het najaar van 2017 geactualiseerd door de Raad:

1 Bevorderen van de sport- en cultuurparticipatie onder de inwoners;
2 Uitbreiden van het aantal samenwerkingsverbanden tussen scholen en verenigingen om het sport- en cultuuraanbod op het basis- en voortgezet onderwijs te bevorderen;
3 Uitbreiden van het aantal samenwerkingsverbanden tussen sportverenigingen;
4 Uitbreiden van het aantal sport- en beweegactiviteiten in de openbare ruimte die toegankelijk zijn voor iedere inwoner;
5 Uitbreiden van het aantal sport- en beweegactiviteiten voor kwetsbare groepen voor wie sport en bewegen niet altijd vanzelfsprekend is;
6 Bevorderen van de bekendheid van sport- en cultuurverenigingen onder de inwoners;
7 Communiceren van het belang van een actieve leefstijl en gezonde voeding aan de inwoners.

Het combinatiefunctieproject wordt bekostigd middels co-financiering. De totale inzet van de 7,5 fte combinatiefunctionarissen wordt gefinancierd door het Rijk, de gemeente en verschillende partners. De uitvoeringsovereenkomsten met de partners lopen tot juli 2020.

3.6 Sportend IJsselstein in cijfers

Het in beweging krijgen van de IJsselsteinse inwoner is het hoofddoel van de beleidsnota sport van de gemeente. Uit tabel 3.5 blijkt dat vergeleken met de rest van Nederland:

a) in IJsselstein een lager percentage de beweegnorm haalt;
b) een hoger percentage IJsselsteiners aan overgewicht lijdt;
c) een hoger percentage van de IJsselsteinse jeugd lid is van een sportvereniging.

Deze cijfers kunnen als een goed startpunt fungeren voor enkele ambities en doelstellingen voor de komende jaren.

Het hoge percentage jeugdleden van een sportvereniging hangt naar alle waarschijnlijkheid samen met het bruisende verenigingsleven in IJsselstein. Dit bruisende verenigingsleven kan echter niet voorkomen dat het percentage inwoners met overgewicht hoger ligt dan de rest van Nederland.

	IJsselstein	Nederland
Volwassenen die beweegnorm halen	59,7%	63,0%
Volwassenen met overgewicht	52,5%	48,9%
Volwassenen die wekelijks sporten	52%	51%
Senioren die wekelijks sporten		37%
Jeugd die beweegnorm haalt	20%	33,9%
Jeugd (13-14 jarige) met overgewicht	13%	11,5%
Jeugd die wekelijks sport	83%	75%
Jeugd lid van een sportvereniging	75%	67%
Mensen met een lichamelijke beperking die wekelijks sporten		30%
Mensen met een verstandelijke beperking die wekelijks sporten		36%
Clublidmaatschap totale bevolking	30%	25%
Kernindicator Beweegvriendelijke omgeving	1,83	2,56
Kernindicator Sportaccommodaties	19,10	21,60

Tabel 3.5 Het sportgedrag van IJsselsteiners weergegeven in cijfers.
Bron: www.waarstaatjegemeente.nl, www.volksgezondheidenzorg.info en Kennisbank Sport en Bewegen.

4. Financiële consequenties van het huidige sport-landschap in IJsselstein

In tabel 4.1 is een overzicht gegeven van de financiële consequenties van het huidige sportlandschap (jaren 2015-2018). Dit overzicht geeft een zeer gedetailleerd en uitgebreid overzicht, maar is niet alomvattend. Daarnaast is het noodzakelijk om enkele belangrijke zaken toe te lichten:

Kapitaallasten binnensport-accommodaties 2018

Het Wijk Ontmoetings Centrum (WOC) is een multifunctioneel gebouw waar onderwijs, sport en welzijn bij elkaar komen. Een herstructurering van de begroting in de afgelopen jaren heeft ertoe geleid dat de kapitaallasten van het WOC vanaf 2018 in hun geheel op één budget geboekt zijn, wat zorgt voor een bijzonder grote stijging in de kapitaallasten van de binnensportaccommodaties (toename van ongeveer € 640.000).

Bijdrage HCIJ in 2017 en 2018

In 2017 heeft de Raad besloten om Hockey Club IJsselstein (HCIJ) een bijdrage van € 560.000 te verstrekken voor de bouw van een duurzame clubaccommodatie. Dit was een incidentele bijdrage vanuit de algemene reserve in 2017. Daarnaast heeft de Raad in 2018 besloten om HCIJ een bijdrage van € 298.300 te verstrekken voor de renovatie van twee hockeyvelden. Dit was een incidentele bijdrage uit de algemene reserve in 2018, overeenkomstig de hoogte van de bestaande kredieten uit het Meer Jaren Onderhoudsplan (MJOP) Sportpark IJsseloever van 2017. Beide bedragen zijn niet verwerkt in het financieel overzicht in tabel 4.1.

Vernieuwde exploitatieovereenkomst Sportfondsen IJsselstein per 2017

In 2017 is er een nieuwe huur- en exploitatieovereenkomst gesloten met Sportfondsen IJsselstein voor de exploitatie van zwembad De Hooghe Waerd. Deze overeenkomsten zijn gesloten voor een periode van 10 jaar en hierin zijn onder andere financiële afspraken gemaakt over de bijdrage voor de exploitatie en het groot onderhoud. De bijdrage voor het groot onderhoud is gebaseerd op een MJOP en fluctueert elk jaar.

Kosten per inwoner t.o.v. omliggende gemeenten

In tabel 4.1 is zichtbaar dat de kosten van sport per inwoner over de afgelopen jaren zijn gestegen van € 31 naar € 60. Deze stijging kan voor een groot gedeelte worden verklaard door de stijging in de kapitaallasten van de binnensport (verhoging van het WOC) en het vernieuwde contract met Sportfondsen IJsselstein. Maar wanneer de kosten van sport per inwoner worden vergeleken met de omliggende gemeenten, zien we dat IJsselstein, ondanks de grote stijging van kosten, gemiddeld scoort (gemiddelde van de U10-gemeenten is € 66 per inwoner). De range binnen de U10-gemeenten ligt tussen de € 40 en € 90 per inwoner.

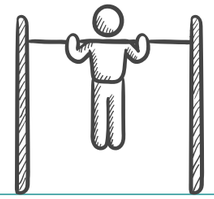

Uitgaven	2015	2016	2017	2018
Onderhoud binnensportaccommodaties	€ 344.589	€ 324.773	€ 353.925	€ 352.244
Energielasten binnensportaccommodaties	€ 107.216	€ 135.718	€ 149.960	€ 137.917
Kapitaallasten binnensportaccommodaties	€ 216.681	€ 367.718	€ 355.421	€ 1.004.782
Onderhoud buitensportaccommodaties	€ 126.321	€ 137.736	€ 210.687	€ 179.922
Energielasten buitensportaccommodaties	€ 14.723	€ 3.677	-€ 5.920	€ 9.395
Kapitaallasten buitensportaccommodaties	€ 277.795	€ 157.976	€ 143.697	€ 155.588
Exploitatiebijdrage + groot onderhoud zwembad	€ 467.682	€ 470.895	€ 660.853	€ 670.896
Schoolzwemmen	€ 31.000	€ 31.000	€ 31.000	€ 31.000
Combinatiefuncties project	€ 196.000	€ 196.000	€ 202.000	€ 237.000
Structurele en incidentele subsidies sport	€ 99.009	€ 85.931	€ 87.442	€ 85.671
Totaal uitgaven	**€ 1.881.015**	**€ 1.911.423**	**€ 2.189.064**	**€ 2.864.414**
Inkomsten				
Huurinkomsten binnensportaccommodaties	€ 357.156	€ 364.121	€ 364.864	€ 359.354
Inkomsten derden binnensportaccommodaties	€ 4.266	€ 5.568	€ 6.719	€ 2.723
Huurinkomsten buitensportaccommodaties	€ 58.016	€ 59.352	€ 52.035	€ 54.815
Inkomsten derden binnensportaccommodaties	€ 6.288	€ 2.897	€ 4.662	€ 0
Rijksbijdrage combinatiefuncties project	€ 142.000	€ 142.000	€ 142.000	€ 142.000
Huurinkomsten zwembad	€ 264.715	€ 266.429	€ 268.000	€ 271.692
Totaal inkomsten	**€ 832.441**	**€ 840.367**	**€ 838.280**	**€ 830.583**
Kosten sport	**€ 1.048.575**	**€ 1.071.055**	**€ 1.350.785**	**€ 2.033.831**
Kosten per inwoner	**€ 31**	**€ 32**	**€ 40**	**€ 60**

Tabel 4.1 Financieel overzicht van sport in de jaren 2015-2018.

5. Trends en ontwikkelingen op sportgebied

Zoals eerder beschreven, dateert de huidige sportnota van IJsselstein uit 2008 en is het wenselijk om de ambities en doelstellingen voor sporten en bewegen in lijn te brengen met de huidige wensen en eisen van sporters uit IJsselstein. In 2017 heeft het RIVM in samenwerking met het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) de Sport Toekomstverkenning opgesteld. In de Sport Toekomstverkenning worden trends, kansen, bedreigingen en risico's in het landelijke sportlandschap beschreven, waaronder:

Veranderende lidmaatschappen in de sport

Het aandeel Nederlanders dat lid is van een sportvereniging is de afgelopen jaren (2006-2014) gedaald met 11%. Het is de verwachting dat deze daling nog verder doorzet. De daling is met name zichtbaar bij mensen tussen de 40 en 70 jaar en jongvolwassenen. Hoewel we een daling zien in het aantal lidmaatschappen bij sportverenigingen is er een stijging zichtbaar van lidmaatschappen bij sportscholen en commerciele sportaanbieders. Sporters willen de vrijheid hebben om te kunnen sporten wanneer en hoe zij dat zelf willen.

Druk op verenigingen en vrijwilligers

De flexibiliteit en vrijheid die mensen zoeken in hun sportbeleving wordt ook gezocht in het vrijwilligerswerk. Leden doen het liefst kortdurende klussen die passen bij de interesses van de leden. Hierdoor komt er extra druk te staan op het bestaan van de klassieke vereniging. Naast de druk op de vrijwilligers worden de verantwoordelijkheden en regelgeving voor verenigingen steeds groter. Daarnaast wordt er steeds vaker een oproep gedaan op de maatschappelijke functie van de sportvereniging vanuit het sociaal domein. Dit kan gevolgen hebben voor de 'vitaliteit' van de klassieke sportvereniging.

Het aandeel Nederlanders dat lid is van een sportvereniging is de afgelopen jaren (2006-2014) gedaald met 11%.

Gezondheid, vitaliteit en motorische vaardigheden

Nederlanders zijn Europees Kampioen zitten. De motorische vaardigheden van scholieren is de afgelopen jaren afgenomen (PEIL-onderzoek) en het percentage kinderen met overgewicht of obesitas is toegenomen (VWS). Het is dan ook niet verwonderlijk dat er tegenwoordig steeds meer aandacht voor gezondheid is en dat er sterk wordt ingezet op preventie (het preventieakkoord).

Gebruik van openbare ruimte als sportplek

De flexibiliteit en vrijheid die mensen zoeken in een lidmaatschap wordt door een groot aantal sporters gevonden in de buitenruimte. Het aantal ongeorganiseerde sporters dat gebruikmaakt van de openbare ruimte is de afgelopen jaren gestegen en dit heeft invloed op de ruimtelijke ordening van steden en gemeenten. Zeker met de komst van de Omgevingswet is het noodzakelijk om na te denken over de inrichting en het gebruik van de openbare ruimte.

Sport als middel in het sociale domein

Sport en bewegen kennen geen wettelijk kader, maar hebben desondanks een belangrijke plek ingenomen op de gemeentelijke beleidsagenda. Daarnaast worden sport en bewegen tegenwoordig steeds vaker gezien en ingezet als middel om doelstellingen en resultaten in gemeentelijke domeinen te behalen (gezondheid, WMO, participatie en jeugdzorg). Het is dan ook van belang om sport en bewegen op deze integrale manier te benaderen om een zo groot mogelijk resultaat te halen.

6. IJsselstein in beweging

Het sportlandschap in Nederland is altijd in beweging en zeker de afgelopen jaren zijn er veel ontwikkelingen geweest in de sport. De kracht van sport wordt door meerdere vakgebieden onderschreven, maar enkele ontwikkelingen zorgen ook voor risico's in het traditionele sportlandschap. Om op een adequate, efficiënte en realistische manier in te kunnen spelen op bovenstaande ontwikkelingen zijn er samen met belanghebbenden uit het IJsselsteinse sportlandschap ambities en doelstellingen opgesteld voor de komende jaren. Aan de hand van vier deelthema's worden deze beschreven. Dit is een verschuiving in de hoeveelheid thema's in vergelijking met het raadsvoorstel van 8 november 2018. De thema's Vitale sportaanbieders en Positieve sportcultuur zijn samengevoegd, net als de thema's Een leven lang bewegen – vitale senioren en Inclusief sporten en bewegen.

De gemeente draagt niet alléén zorg voor een veilig, gezond en plezierig sportlandschap. Het motto van het collegeprogramma 2018-2022 van de gemeente is dan ook 'Samen Doen'. Twee van de vier bouwstenen binnen de nieuwe koers van het sociaal domein zijn Samen en Verantwoordelijkheid. Deze twee principes zullen ook leidend worden in de wijze waarop de gemeente de komende jaren haar rol zal vervullen binnen het sportlandschap. De gemeente zal zich voornamelijk richten op een samenwerking met sportaanbieders, zorginstellingen, bedrijven en de welzijnsorganisatie om de kracht van sport te promoten. Daarnaast zal de gemeente IJsselstein proberen om organisaties te faciliteren, zodat zij hun potentieel kunnen benutten.

6.1 Inclusief sporten en bewegen

In 2024 heeft iedere IJsselsteiner, ongeacht leeftijd, achtergrond, fysieke en geestelijke gezondheid, de mogelijkheid om een leven lang plezierig te sporten en bewegen. In IJsselstein streven we ernaar dat het aantal volwassenen en jeugdigen dat de beweegnorm haalt stijgt en het aantal inwoners met overgewicht daalt. Omdat sporten en bewegen een belangrijke bijdrage leveren aan de kwaliteit van leven en het bestrijden van overgewicht, zullen we de komende jaren samen met sportaanbieders, zorginstellingen, de welzijnsorganisatie en buurtsportcoaches werken aan een laagdrempelig sportaanbod voor álle IJsselsteiners.

Onze doelen

A) In 2024 is het aantal IJsselsteiners dat voldoet aan de Nederlandse Beweegnorm gelijk aan of hoger dan het landelijke gemiddelde.

B) In 2024 is het aantal IJsselsteiners met overgewicht gelijk aan of lager dan het landelijke gemiddelde.

Toelichting

- Sporten en bewegen kan een positieve bijdrage leveren aan de kwaliteit van leven en in het bestrijden van overgewicht.
- Jong geleerd is oud gedaan. Door een gezonde leefstijl bij jonge kinderen te promoten, zal er een goede en gezonde basis worden gelegd voor de toekomst.
- Kwaliteit van leven is een breed begrip. Sporten en bewegen kunnen hieraan positief bijdragen. Zodoende kunnen sporten en bewegen worden ingezet door domeinen als WMO, Werk en Inkomen, Jeugd, Participatie, Gezondheid en Veiligheid.
- De promotie van een gezonde leefstijl is tevens een ontwikkelopgave binnen de koers sociaal domein 2020-2022, omdat sporten en bewegen positief kunnen bijdragen aan de ambities en doelstellingen van deze koers.

Wat gaan we doen

- De gemeente zal samen met sportoverstijgende partners de inzet van de combinatiefunctionarissen op een zodanige manier organiseren, dat zij een passend sport- en bewegingsaanbod voor alle IJsselsteiners kunnen realiseren.
- Zorginstellingen, sportaanbieders en mensen met een beperking zullen worden gevraagd om een netwerk op te zetten om de vraag en het aanbod van aangepast sporten op één lijn te brengen.
- De gemeente zal samenwerken met zorgaanbieders en eerstelijnszorg om meer in te zetten op de preventie van overgewicht bij alle leeftijdsgroepen, middels de promotie van een gezonde leefstijl.
- Sportaanbieders en de gemeente zullen de bekendheid van sportregelingen voor minima promoten onder hun leden en de doelgroep.
- Sportaanbieders zullen in samenwerking met de gemeente voor junioren van 12-18 jaar een aanbod opzetten dat inspeelt op hun belevingswereld, wensen en behoeften.

6.2 Duurzame sportinfrastructuur

In 2024 heeft de IJsselsteiner toegang tot een goed werkende en duurzame sportinfrastructuur. Dit geldt voor de sportvelden, het zwembad, de sporthallen en de openbare ruimte. Op dit moment ligt de kwaliteit van de sportaccommodaties in IJsselstein op een respectabel niveau en hierdoor heeft de IJsselsteiner een ruime keuze aan sportaanbod. We zien daarnaast dat de openbare ruimte steeds vaker door georganiseerde én ongeorganiseerde sporters wordt gebruikt om te sporten en bewegen. We willen deze lijn de komende jaren dan ook doorzetten om ervoor te zorgen dat de IJsselsteiners gelegenheid en aanleiding hebben om te kunnen sporten en bewegen.

Onze doelen

A) In 2024 hebben sportaanbieders en particulieren toegang tot goed onderhouden sportaccommodaties die voor iedereen toegankelijk zijn en multifunctioneel inzetbaar zijn.

B) In het geval van renovaties of vervangingen van gemeentelijke sportaccommodaties zal er altijd voor een duurzame variant gekozen worden.

C) Privatisering van sportaccommodaties gebeurt alleen wanneer het initiatief van de vereniging/stichting komt. De accommodatienormen van de nationale sportbonden zijn hierbij leidend.

D) In 2024 hebben sportaanbieders een structureel aanbod voor sporten en bewegen in de openbare ruimte.

Toelichting

- Sport is geen wettelijke verplichting, maar veel gemeenten zien het als hun taak om voldoende en goed onderhouden sportaccommodaties te realiseren in hun gemeente.
- De exploitatie van sportaccommodaties zorgt voor een hoog energieverbruik. Middels de verduurzaming van de accommodatie kan er bijgedragen worden aan de duurzaamheidsdoelen van de gemeente en kan er eventueel geld bespaard worden.
- De openbare ruimte wordt steeds meer gebruikt om te sporten en bewegen en uit onderzoek blijkt dat openbare sport- en speelplekken intensiever worden gebruikt wanneer er structureel activiteiten worden georganiseerd.

Wat gaan we doen

- De gemeente streeft ernaar om het aanbod van sportaccommodaties in IJsselstein in evenwicht te houden met de wensen, behoeften en financiële mogelijkheden van de toekomst.
- De kosten en huurtarieven van verschillende gemeentelijke sportaccommodaties worden inzichtelijk gemaakt.
- De gemeente zal samen met de combinatiefunctionarissen en sportoverstijgende partners een structureler aanbod aanbieden in de openbare ruimte.
- (Sport)ondernemers zullen in samenwerking met de gemeenten bewegen, recreëren en ontspannen promoten in de openbare ruimte.
- De gemeente zal bestaande wandel-, hardloop- en fietsroutes meer onder de aandacht brengen bij inwoners en de huidige informatie waar nodig structureren.
- Sportaanbieders zullen samen met de gemeente proberen om de (gemeentelijke) buitensportaccommodaties multifunctioneel inzetbaar te maken.
- Voor het beheer en onderhoud van de gemeentelijke buitensportaccommodaties is er een 10-jarig MJOP vastgesteld in 2017. Om beter te kunnen anticiperen op ontwikkelingen wordt het MJOP elke 4 jaar geëvalueerd en indien nodig bijgesteld.
- De daken van binnensportaccommodaties die bouwkundig getest zijn en die de gemeente niet zelf wil gebruiken voor het behalen van de duurzaamheidsambities, zullen worden opengesteld voor publiek-private initiatieven om groene energie op te wekken. Zoals reeds bij sporthal De Oever is gebeurd.
- De gemeente zorgt dat het boekingssysteem van de binnensportaccommodaties voor iedereen toegankelijk is en in lijn met de technologie van nu.

Beleid omtrent privatisering sportaccommodaties:

- Privatisering van buitensportaccommodaties gebeurt alleen wanneer het initiatief van de stichting/vereniging komt. Daarbij zullen de volgende regels worden gehanteerd:
  - De boekwaarde op de balans van de gemeente dient voldaan te worden door de stichting/vereniging.
  - Kosten voor renovatie en/of vervanging komen voor rekening van de gemeente in het jaar dat de uitvoering van groot onderhoud staat gepland in het MJOP. De uitvoering wordt verzorgd door de stichting/vereniging. De financiële bijdrage vanuit de gemeente vormt een jaarlijkse bijdrage ter grootte van de gemiddelde vrijvallende kapitaallasten zonder eindtermijn.
  - Op basis van het MJOP ontvangt de stichting/vereniging een jaarlijkse financiële bijdrage van 80% voor regulier onderhoud. De stichting/vereniging wordt verantwoordelijk voor de uitvoering van het onderhoud. Eventuele eerdere afspraken over onderhoudsbijdragen vervallen.
  - De stichting/vereniging hoeft geen gebruikersvergoeding (huur) te betalen →

aan de gemeente voor het gebruik van de sportvelden. Door het recht van opstal ontstaat evenwel de financiële verplichting tot retributie.

- Privatisering van kleedlokalen gebeurt alleen wanneer het initiatief van de stichting/vereniging komt en daarbij zullen de volgende regels worden gehanteerd:
  - De boekwaarde op de balans van de gemeente dient voldaan te worden door de stichting/vereniging.
  - Kosten voor renovatie en/of vervanging worden door een onafhankelijk adviesbureau opgesteld en komen voor rekening van de gemeente, waarbij de accommodatienormen van de desbetreffende sportbond leidend zijn. De financiële bijdrage van de gemeente vormt een incidentele financiële bijdrage in het jaar van nieuwbouw.
  - De stichting/vereniging ontvangt geen jaarlijkse bijdrage voor het reguliere onderhoud.

Aandachtspunten waar reeds op wordt ingezet en die zullen worden voortgezet:

- Conform het raadsbesluit van 6 november 2018 is en zal de exploitatie van alle gemeentelijke binnensportaccommodaties voor langere tijd zijn belegd bij de gemeente zelf.
- De gemeente zorgt ervoor dat de gemeentelijke buitensportaccommodaties voldoen aan de eisen van NOC*NSF en van de specifieke sportbond. Daarbij wordt uitgegaan van een sobere en doelmatige inrichting.
- De gemeente zorgt ervoor dat de gemeentelijke binnensportaccommodaties voldoen aan de eisen van NOC*NSF en van de specifieke sportbond voor recreatieve sportbeoefening. Daarnaast zijn alle binnensportaccommodaties voorzien van een standaard materialenuitrusting volgens de KNVLO-norm.
- De gemeente hanteert de huidige prioritering van de verhuur van binnensportaccommodaties: onderwijs (basis, voortgezet en speciaal), IJsselsteinse sportaanbieders (volledige seizoen/jaarhuur), IJsselsteinse sportaanbieders (incidenteel), particulieren (volledige seizoen/jaarhuur) en particulieren (incidenteel).

De openbare ruimte wordt steeds vaker gebruikt om te sporten en bewegen.

6.3 Vitale sportaanbieders & positieve sportcultuur

In 2024 heef de IJsselsteiner toegang tot een passend sport- en beweegaanbod bij een sportvereniging of commerciële sportaanbieder.
Op dit moment heeft IJsselstein een rijk verenigingsleven en hier mag IJsselstein trots op zijn. Wel is het zo dat de traditionele sportvereniging onder druk staat door veranderingen in de maatschappij, zoals digitalisering, individualisering en vergrijzing. Deze veranderingen leiden echter ook tot nieuwe kansen voor sportverenigingen en sportaanbieders. Daarom zal de gemeente de komende jaren sportverenigingen en commerciële sportaanbieders ondersteunen om zichzelf te ontwikkelen en toekomstbestendig te maken.

Onze doelen

A) In 2024 zijn er in IJsselstein vitale sportaanbieders die een passend aanbod hebben voor de inwoners van IJsselstein en bijdragen aan de maatschappij.

B) In 2024 kunnen alle inwoners van IJsselstein op een plezierige manier sporten en bewegen en is het sportieve klimaat van de sportverenigingen op orde.

Toelichting

- De sportaanverenigingen zijn het kapitaal van het Nederlandse sportlandschap. Maar op dit moment staat de traditionele sportaanbieder onder druk door verschillende factoren:
  - Door veranderende behoeften van vrijwilligers kampen veel sportverenigingen met een tekort aan vrijwilligers.
  - Door strengere regelgeving en hogere wensen en eisen van leden ontstaat er een grotere druk op het kader (coaches, trainers en bestuur) van de sportverenigingen.
  - Door een drukke en volle agenda van mensen is er een grote drang naar flexibiliteit in het sportmoment. Dit botst met de traditionele lidmaatschappen en competitiestructuur.
- Iedereen moet kunnen sporten en bewegen in een veilige en plezierige omgeving.
Het programma Veilig Sportklimaat heeft de afgelopen jaren aandacht gevraagd voor het belang van een veilige sportomgeving zonder ongewenste incidenten. Daarnaast bood het programma handvatten voor sportverenigingen om incidenten te voorkomen en aan te pakken.

Wat gaan we doen

- De gemeente zal de sportaanbieders structureel bij elkaar brengen om op een actieve manier kennisdeling en samenwerking tussen de sportaanbieders te stimuleren.
- Sportverenigingen zullen de komende jaren werken aan de vitaliteit van de vereniging. Indien nodig zal de gemeente verenigingen ondersteunen om vitaal te worden.
- De gemeente zal samen met sportverenigingen de inzet van de combinatiefunctionarissen op een zodanige manier organiseren, dat zij de sportverenigingen kunnen ondersteunen bij de organisatorische kracht.
- De gemeente zal de sportaanbieders actief betrekken bij het Veilig Sportklimaatprogramma.
- Alle sportaanbieders zullen een gezonde keuze in de sportkantine aanbieden en een rookvrije sportaccommodatie realiseren.

→

6.4 Van jongs af aan vaardig bewegen

In 2024 voldoet de IJsselsteinse jeugd aan de beweegnorm en is de jeugd breed motorisch ontwikkeld. Het is noodzakelijk dat kinderen in IJsselstein van jongs af aan leren dat sporten en bewegen leuk en belangrijk is. Door kinderen op school en bij de sportverenigingen breed motorisch te helpen ontwikkelen en te laten focussen op plezier, zullen zij de rest van hun leven langer actief blijven. Op dit moment voldoen nog te weinig IJsselsteinse kinderen (20%) aan de beweegnorm, vergeleken met het landelijke niveau (33%). Daarom zal de gemeente de komende jaren samen met scholen en sportaanbieders werken aan een passend en uitdagend sport- en beweegaanbod voor kinderen.

Door kinderen breed motorisch te helpen ontwikkelen en te laten focussen op plezier, zullen zij de rest van hun leven langer actief blijven.

Onze doelen

A) In 2024 is het aantal IJsselsteinse basisschoolleerlingen met goede motorische vaardigheden gelijk aan of hoger dan het gemiddelde van Nederland.

B) In 2024 werken de basisscholen, de kinderdagverblijven, de sportaanbieders, het consultatiebureau en de gemeente samen om een passend beweegaanbod voor kinderen van 0-12 jaar te realiseren in IJsselstein.

Toelichting

- Jong geleerd is oud gedaan. Wanneer kinderen een positieve eerste ervaring met sporten en bewegen hebben, zal dit leiden tot levenslang plezier in sport.
- Uit onderzoek van Peil.Bewegingsonderwijs blijkt dat een groot percentage van de scholieren een achterstand heeft in de ontwikkeling van bewegingsvaardigheden. Door deze achterstand lopen kinderen meer risico op chronische aandoeningen en overgewicht. Daardoor wordt hun kwaliteit van leven negatief beïnvloed.
- Om de bewegingsvaardigheden van de jeugd te verbeteren is het noodzakelijk dat er wordt gefocust op de doelgroep 0-12 jaar. Wanneer er bij deze doelgroep een goede (motorische) basis wordt gelegd, zullen zij hier hun hele leven de vruchten van plukken.

Wat gaan we doen

- De gemeente zal met sportaanbieders en scholen de inzet van de combinatiefunctionarissen op een zodanige manier organiseren, dat zij een beweegaanbod kunnen realiseren dat de breedmotorische ontwikkeling van de jeugd bevordert.
- De gemeente zal aandacht vragen bij IJsselsteinse scholen om vakdocenten aan te trekken voor het geven van gymonderwijs.
- Sportaanbieders zullen samen met de gemeente focussen op het actief betrekken van de ouders van 0-12-jarigen, om deze doelgroep in beweging te krijgen.
- Sportaanbieders, kinderdagopvangen, basisscholen en het consultatiebureau zullen ervoor zorgen dat het bevorderen van een breedmotorische ontwikkeling van kinderen wordt geborgd binnen hun organisaties.
- De gemeente zal bij de scholen in IJsselstein aandacht vragen voor schoolpleinen die sporten en bewegen tijdens en na schooltijd bevorderen.
- Een aantal sportaanbieders zal proberen om een sportoverstijgende bewegingscursus aan te bieden voor de doelgroep van 2-6 jaar, waarin wordt gefocust op de breedmotorische ontwikkeling en sportspecifieke vaardigheden van kinderen. ◆

Notities

Colofon
Tekst en eindredactie:
Gemeente IJsselstein
Ewout Timmerman, Wendy Goedel

Vormgeving
Studio Incognito

Fotografie
Bernard Brosi
Kees van der Lee
Gemeente IJsselstein
iStockphoto

december 2019

Gemeente IJsselstein

V1.0 december 2019

